

LU 79. starptautiskā zinātniskā konference

Zinātņu vēsture un muzeoloģija

Pagātne sasaucas ar tagadni

Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme

Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejam

Mārtiņš Vesperis

23.03.2021.

Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejam

1. Vispasaules latviešu ārstu kongresa gājiens.
Rīga, 1989. PSMVM krājums

Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejam

- 1986. gada vasarā trimdas latviešu ārstiem radās ideja par sadarbības iespējām ar Latvijas PSR medicīnas darbiniekiem.
- 1987. gada decembrī notika pirmās nopietnās pārrunas par iespēju Latvijā organizēt ārstu kongresu, kurā piedalītos dažādu jomas pārstāvji no visas pasaules.
- 1989. gada 18.-27. jūnijā Rīgā notika Pirmais Vispasaules latviešu ārstu kongress, kurā piedalījās ap 6000 ārstu, medicīnas māsu, zobārstu un citu medicīnas jomas pārstāvju.
- Kongresā piedalījās arī vairāk kā 100 latviešu ārstu un citas medicīnas jomas pārstāvju, kas bija atceļojuši no 10 dažādām valstīm.
- 1989. gada 20. jūnijā Rīgas Mežaparka lielajā estrādē notika “Čikāgas piecīšu” koncerts, kurā piedalījās ap 100'000 klausītāju.

Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejam

**1. Vispasaules latviešu ārstu kongresa dalībnieki ziedu nolikšanā pie
Brīvības pieminekļa. Rīga, 1989. PSMVM krājums**

Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejam

**1. Vispasaules latviešu ārstu kongresa dalībnieki. Rīga, 1989.
PSMVM krājums**

Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejam

**Ārsts Kaspars Tūters kopā ar prof. Lazovska ģimeni un citiem
līgotājiem pie Zvārtes ieža. 1989. PSMVM krājums**

Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejam

- Lielākā daļa ārstu un zobārstu bija Latviešu Ārstu un Zobārstu apvienības (LĀZA) biedri.
- LĀZA dibināta 1947. gada decembrī Eslingenā, Vācijā.
- 1993. gadā kā LĀZA pārstāvis ārsts Kaspars Tūters muzejam dāvina LĀZA arhīvu ar trimdas ārstu un zobārstu personas lietām un viņu darbību.
- 1989. gads bija liels pagrieziens punkts muzeja darbībai, jo tika uzsākta krājuma komplektēšana par trimdas latviešu ārstiem, zobārstiem un citiem medicīnas jomas pārstāvjiem, kas turpinās joprojām.
- Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs pēdējo 30 gadu laikā saņēmis vairāk kā 30 trimdā dzīvojošo ārstu, zobārstu, medicīnas māsu materiālus.

**Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa
Medicīnas vēstures muzejam**

**Latviešu Ārstu un zobārstu IV kongress. Vācija,
Ķelne, 1973. PSMVM krājums**

Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejam

**Dr. med. Kristaps Keggi. Rīga, 1989. PSMVM krājums
2017. gadā muzejam uzdāvināja savu privāto arhīvu**

Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejam

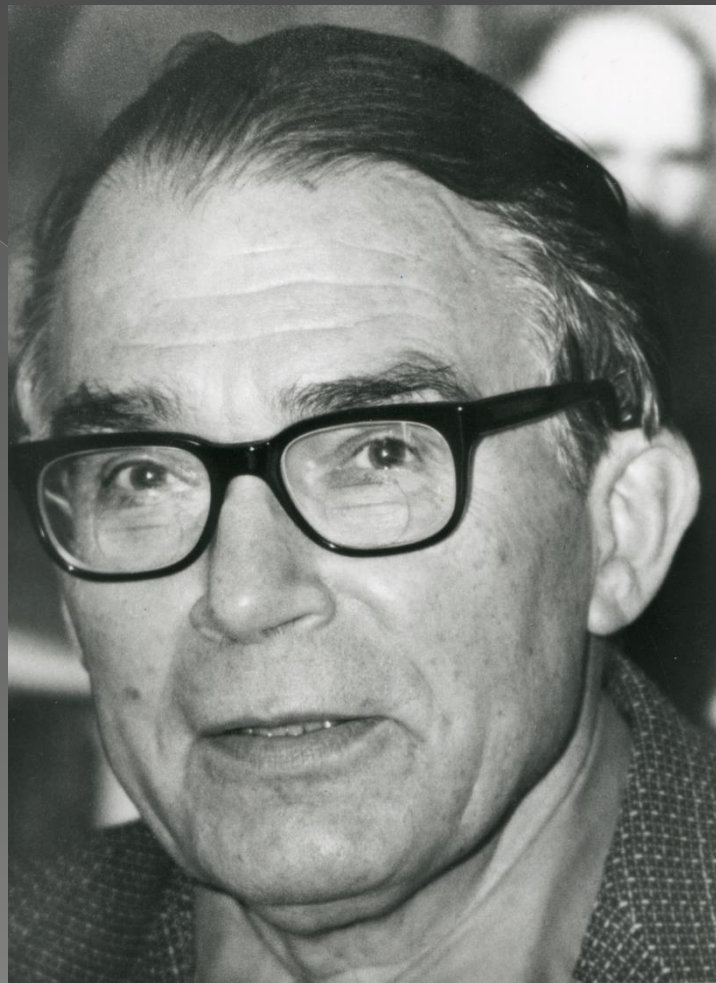
- Kongresa laikā Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā notika izstādes atklāšana “Latvieši ārsti pasaulē”.
- Tajā tika atspoguļoti daudzu ārstu un zobārstu biogrāfijas, kas Latvijas PSR laikā bija noklusētas vai aizliegtas atspoguļot.
- Īpašs uzsvars bija vērsts uz bijušās Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes mācībspēkiem, kuri 2. pasaules kara beigās devās bēgļu gaitās un vēlāk trimdā pa visu pasauli.
- Tika izveidota arī jauna ekspozīcija «Latvijas medicīna 1918-1940»
- Šī bija pirmā reize, kad muzejs speciāli uzsāka kontaktus ar trimdas latviešu ārstiem un zobārstiem, tādā veidā nospraužot jaunu mērķi muzeja krājuma komplektēšanā.

Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejam

PSMVM ekspozīcija *Latvijas medicīna 1918-1940*. Rīga, 21.gs.
sāk. PSMVM krājums

**Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa
Medicīnas vēstures muzejam**

**Dr. med. Arvīds Alksnis (1910-1991).
PSMVM krājums**

Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejam

- 2021. gadā Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja rīcībā nonāca doc. Arvēda Alkšņa (1910-1991) privātā korespondence.
- 1988. gadā muzeju apmeklēja ārsta Aleksandra Mežciema (1891-1960) meita un prof. Jēkaba Alkšņa (1870-1957) mazmeita Ieva Keith (1931-2016) ar meitu Trudy Žagari.
- 1989. gadā Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja direktors Kārlis Ēriks Arons (1933-2005) sazinājās ar doc. Arvēdu Alksni par iespēju sadarboties ar muzeju.
- 1990. gadā muzejs no ģimenes saņēma vairāk kā 20 vienības ar materiāliem par prof. J. Alksni, kas tika izliktas izstādē veltīta prof. Jēkaba Alkšņa 120 gadiem.
- Prof. Jēkaba Alkšņa ģimene bija pirmie sadarbības partneris ar muzeju un kas turpinās joprojām.

**Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa
Medicīnas vēstures muzejam**

**Doc. Dr. med. Arvēds Alksnis. Rīga, 1989. PSMVM
krājums**

Pirmā Vispasaules latviešu ārstu kongresa nozīme Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejam

Izmantotie avoti un literatūra:

- Arvēda Alkšņa korespondence 1989-1990, 7 vēstules, Valda Liepiņa īpašums;
- Intervija ar prof. Juri Salaku, intervē M.Vesperis. Rīga, 2021.03.III;
- Intervija ar bijušo PSMVM direktori Edīti Bērziņu, intervē M.Vesperis. Rīga, 2021.13.III;
- Latviešu Ārstu un Zobārstu apvienības arhīvs. PSMVM krājums;
- Red. Apinis P. Pirmais Vispasaules latviešu ārstu kongress. Rīga, 1993.;
- Zariņš B., Apinis P. Latviešu ārstu kongress. Rīga, 2019.